

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta „ „ 13.—
za četrt leta „ „ 6.50
za en mesec „ „ 2.20

V upravnistvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta „ „ 10.—
za četrt leta „ „ 5.—
za en mesec „ „ 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več ko trikrat . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Za „Narodov“ blagor.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

V gledališču so vprizorili sinoči Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor«, v restavraciji »Narodnega doma« je pa sklical odbor »Slovenskega društva« občni zbor. »Leta 1888 se je ustanovilo v Ljubljani politično liberalno društvo »Slovensko društvo«, ki je imelo za svoj organ list »Rodoljub«. S tem poročilom je otvoril sinoči predsednik dr. Triller ta občni zbor. Potem je pa navzočim zborovalcem, ki se jih je okoli 9. ure s težko mujo, kjub vsakodnevni »Narodovemu« bobnanju, nabralo 27 možakarjev, sramežljivo priznal, da o kakem delovanju tega društva že več let ni bilo nikaške govora in torej tudi ni kaj o njem poročati. V začetku svoje dobe je imelo društvo razširjeno svoje delovanje po celem Kranjskem in je dajalo svojim udom — 1100 na število — brezplačno list »Rodoljub«. Ko je umrl delavni notar Gogola, je nehala tudi društveno in odborovo delovanje. Leta 1895. se je stranka prelevila v napredno, in takrat je pričel delovati »izvrševalni odbor« te stranke. Zdaj so se razmere bistveno spremenile na Kranjskem, in treba je stranki političnega društva, društvu pa v odbor mladih mož, ki bodo res kaj »delali«.

Plašno se je pri tem oziral dr. Tavčar, obupno je gledal dr. Triller, in z nekako resignacijo sta grizla viržinki Plantan in Ferjančič. Vseh se je polastila melanholija. In srebali so iz kozarcev preteklosti, vživali so sladke spomine, ki so bili in ki se — ah! — nikdar ne povrnejo. Harambaša si je vihal svoje brke in pravil, kako je enkrat reševal narod po litjskem okraju, in poslušala sta ga predsednik »Naše zveze« in pa vrhniški apotekar.

Dr. Ferjančič vpraša, kaj je pravzaprav društvo delalo (vse se muza in spogleduje!), in kako je bilo poslovanje tajnika in blagajnika (spet muzanje). Stranki je treba osredotočja. Dr. Triller predlaga per acclamationem voliti takle odbor: Predsednikom dr. Kokalja, za odbornike (ljubljanke in zunanja dva) pa nenavzočega dr. Rusa, Franchettija, Chama, Pustoslemška, Jančigaja, Mejača, Ditricha (za Postojno), Rozmana (za Novomesto) in Grmeka. Volitev obvelja. Kontrolor Trstenjak predlaga osnivanje političnih

društev tudi po deželi, kakor so v Dalmaciji in na Hrvaškem. Pustoslemšek pravi, da to ni potrebno in tudi nemogoče; dr. Triller opozarja, da je itak izvrševalni odbor narodno napredne stranke tu, ki ima zaupne moke po deželi. Dr. Ferjančič zopet sumljivo dreza, kaj je z blagajničnimi prispevki, t. j. z bilanco tega društva. Bivši predsednik odgovarja, da se ni nič prihranilo, ker je bilo treba vse žrtvovati za list in druge potreščine. Učitelj Skulj opozarja odbor, naj se loti po deželi med priprostim narodom podrobnega dela in narod poučuje o političnih pravicah in zavednosti, drugače ne bo nič, kakor je bilo zdaj vse nič. Učitelj Likozar je za to, da se daj ljudem po deželi vsak petek brezplačno list, ki bo donasal kak izrpeke novic iz cele dežele, kajti kmet, če pri kakem društvu kaj plačuje, hoče imeti tudi kako korist od njega. On pozna ljudi na deželi. Dr. Ferjančič priporoča da imej društvo po deželi pododbore, ki bodo v vednem kontaktu z društvenim odborom v Ljubljani. Ta naj pa pošilja govornike na deželo za shode, da bo cela dežela dobro organizirana, posebno pri volitvah, ker je zdaj treba s podvojeno silo delati stranki, če hoče kaj doseči. Dr. Triller pove, da bo društvo eksekutivnemu odboru dajalo svojo firmo pri tem političnem delu. Konkurence ne smemo liberalci delati drug drugemu (Dr. Tavčar jo je po večerji pobral iz oštarije menda k »Roži«). Plantan ni nič »govoril«, ampak samo svojo viržinko »vlekel«. Oštir Hribar je privlekel iz Vodmata štiri delavce Chamovega »del. izobraževalnega društva«. Dr. Triller je potem počastil učitelja Likozarja milostno s par besedami, potem jo pa tudi odkuril za dr. Tavčarjem. Dr. Kokalj je h koncu pripomnil, da bo novi odbor po moči nasvete govornikov uvaževal, zlasti pa da bodo člani dobivali »Gorenjca«, »Notranjca« in »Dolenjca« brezplačno ali za znižano ceno, se zahvalil za udeležbo ter zaključil ob polu enajstih občni zbor. Župana Hribarja se »Narodovi« pozivi niso prijeli in ni prišel na shod. Zabaval se je nad Grozdovim tipom v gledališču.

Ta konkurenčni shodek proti Cankarjevemu »Narodovemu blagru« se je izjalovil — liberalci so raje šli v gledališče poslušati, kako ljudstvo pobija šipe liberalnim prvakom. »Narodov« očividni namen, spraviti skupaj impozanten društveni shod, ker liberalci v »svoji«

Ljubljani ljudskega shoda več ne zmorejo, je bil le vreden časovni odsek včerajšnjih dogodkov na odru slovenskega gledališča. Zdelo se nam je, da se navzoča sedemindvajsetorica z žalostnimi pogledi za Grozdom v zadnjem dejanju vprašuje: Kdo je pobil šipe? . . .

Ker do 10. ure ni bilo na shod ne starega, ne mladega Bleiweisa, so šli zborovalci domov spat.

Še enkrat pokojniški zakon privatnih uslužbencev in kranjski zavarovalni upravičenci.

Naše v uvodnem članku od 2. nov. stavljene zahteve glede na ustanovitev lastnega deželnega zavarovalnega zavoda zasebnih uslužbencev za Kranjsko so znanima graški lista, ki sta si stavila za nalogo rešitev navidežno napadanega nemštva na Kranjskem, docela zmešale pamet. To zahtevo, da ima Kranjska, ki bo gotovo postavila več zavarovalnih upravičencev kot marsikatera druga, tudi nemška kronovina, kakor n. pr. Koroška in Solnograška, tudi od postave priznana pravico do lastnega deželnega zavoda, bi vsak le količkaj pravno misleči človek spoznal ne samo za upravičeno, ampak tudi za samoočebno umevno, kakor tudi to, da mora biti uradni jezik tega deželnega zavoda, kojega člani — delodajalci in zavarovani — bodo najmanj za 95% slovenske narodnosti, slovenski. Sicer se političnega pravnega čuta od obeh omenjenih glasil ne more pričakovati, da sta pa zaradi te čisto naravne zahteve kar iz sebe in zopet enkrat tožita, da sta nemška industrija in trgovina potisnjeni v kot ter kličeta zaradi te strašne nevarnosti na pomoč nemške poslance, je naravnost smešno in to tembolj, ker jima je čisto dobro znano, da je nemški jezik ravno kar se tiče socialopolitičnih naprav, okrajnih bolniških blagajn, zavarovanja zoper nezgode, obrtno nadzorništvo itd. v naši deželi enakopraven s slovenskim, da celo več, ljubljansko »Trgovsko bolnišnico in podporno društvo«, kojega odbor je sestavljen izključno iz Slovencev, posluje dvojezično in to v zvezi temu, da bi nemščino kot uradni jezik čisto lahko ignoriral, ako bi hotel enako z enakim vrniti.

Kar se tiče zasedanja uradniških mest, je tudi v tem oziru čisto naravno, da morajo tu v prvi vrsti priti vpoštev Slovence, kajti dokler pride od tega, da bodo importirani Nemci znali na Kranjskem uradovati slovensko, bo v zvezi pozivu gospoda Königa še precej časa preteklo. Mari se pa namerava vsvariti kako novo nemško posestno stanje? No, kar se tega tiče, se gospodje lahko pomirijo; iz tega ne bo nič!

Zaradi dozdevnih visokih stroškov v služaju, če se v Ljubljani ustanovi lastni deželni zavod, se ni treba piscem omenjenih notic prav nič vznemirjati, kajti — ne glede na to, da postava določa fiksne premije — je zelo dvomljivo, da bo uprava v služaju, da se Kranjska priklopi k tržaškemu deželnemu zavodu, manj draga, kakor če se ustanovi lastni deželni zavod s sedežem v Ljubljani. Zato smo tudi v svojih prvih izvajanih govorili o večjih stroških za zadnji slučajle pogojno, česar seveda »Grazer Tagblatt« ne razume in tega od njega tudi ne moremo zahtevati, kajti ta list postavo, o kateri razpravljamo, tako malo pozna, da je še pred kratkim od gosposke zbornice nedavno sprejeti zakonski načrt zamenjal s prvimi vladnimi zakonskim načrtom od 21. maja 1901, ki se vendar od prej omenjenega docela razlikuje!

Da nas vpitje nasprotnikov lastnega deželnega zavoda za Kranjsko ne bo zadrževalo, da ne bi na tej zahtevi tudi nadalje vztrajali, dokler jo tudi dosežemo, je samoumevno in pri tem računamo z gotovostjo na podporo od strani vseh pri tem prizadetih činiteljev, predvsem od poslancev brez razlike strankarskega mišljenja. S. Šk.

Rusko pismo.

Glavna zadeva na Ruskem so zdaj volitve v novo durno. Sicer se pa meni zdi, da to vprašanje ni za Rusijo nobenega bistvenega pomena, ker nova durno ne bo odločila ruske usode. Če bo durno taka, kakor si jo želi vlada, ne bo našla priznanja med ljudstvom in revolucija se bo nadaljevala, če bo pa durno proti vladi, jo bo vlada spet razpustila in stali homo tam, kjer smo bili.

Kako bo izpala volitev, se ne dá čisto nič prevideti, mogoče je, da iznenadijo volitve v drugo durno ravno tako kot so prve. Pred prvimi volitvami je pisal poveljnik Moskve, admiral Dubasov v vladi, da bo zmagali monarhisti, med volitvami je že poročal, da zmagujejo oktohisti, zmagali so pa popolnoma kadeti. Podobna presenečenja so mogoča tudi sedaj, ker je podzemeljsko delo revolucije nepreračunljivo.

Pri vseh zemskih volitvah so zadnji čas zmagali oktohisti in kadeti so izgubili svoje večine. Toda v zemstvih odločujejo le plemenitiši in ti so se zaradi agrarnega načrta prve durne močno odvrnili od kadetov. Iz volitev v zemstva se pa še ne more sklepati, kako izpade volitve v durno. Oktohisti triumfujejo nad temi volitvami in njihovo glasilo »Novoje Vremja«, oznanja, da bo prihodnja durno »zmerna«, oktohistovska. Toda »Novoje Vremja« že davno ne predstavlja na Ruskem javnega mnenja, dasiravno sedi v njegovem uredništvu celo brat ministrskega predsednika Stolipina. Oktohistom manjka predvsem ljudi.

LISTEK.

O dijademu z vkovanimi berili.

(Spisal C. Doyle.)

(Dalje.)

Bilo je to lepo štirioglato poslopje, zidano iz navadnega belega kamena in je bilo za nekaj metrov oddaljeno od ceste. Proti čelu hiše vodili sta dve vozni poti, med katerima se je nahajal nerabljen, s snegom pokrit prostor; obe poti pa sta bili proti cesti zaprti z mrežnatimi vratmi. Na desni strani je bil majhen gozdič, po katerem se je prišlo do ozkega pota, ki je vodil med dvema živima plotoma s ceste v kuhinjo in po katerem so hodili razni prodajalci živil. Na levi strani hiše bila je pot, po kateri si prišel do hleva in ki jo je navadno vsa družina uporabljala. Pri hišnih vratih se je Holmes ločil od naju, šel počasi okoli in okoli hiše in pred njo gori in doli, zavil na stezo proti kuhinji in krenil potem zadaj skozi vrt na pot proti hlevom. Mudil se je pa pri tem tako dolgo, da me je med tem peljal gospod Holder v svojo obedovalno sobo, kjer sva ga čakala pri peči. Molče sva sedela tu skupaj, dokler se niso vrata odprla in je vstopila neka mlada dama. Bila je sred-

nje velikosti, vitke, lepe postave, črnih las in črnih oči, kar sem posebno lahko opazil na njenem bledem obrazu. Zdi se mi, da se celo življenje nisem videl kake ženske tako mrtvaško blede, kot je bila ta. Tudi njene čeljusti so bile brez krvi, njene oči pa od jokanja zarudele. Ko je nima stopila v sobo, naredila je name še žalostnejši vtis, kot zjutraj bankir. In to je bilo tem bolj čudno, ker je bila očividno trdnega značaja in se je mogla torej lahko premagovati. Kot bi ne bila opazila mene, stopila je k svojemu stricu in ga božala nežno in ljubeznivo po licu.

»Kaj ne, papa, da si ukazal, naj Arturja zopet izpustijo?« vprašala je.

»Ne, ne, ljubi moj otrok; celo stvar moramo preje natančno preiskati.«

»Toda, jaz vem gotovo, da je nedolžen. Moja slutnja me ne moti. Jaz sem prepričana, da on ni storil nikake krivice in boš še obžaloval, da si tako strogo ž njim postopal.«

»Zakaj pa noče govoriti, ako je nedolžen?«

»Bog ve, zakaj ne! Znabiti iz nejevolje, ker ga sumiš takega zločina.«

»Zakaj bi ne bi ne mogel njega sumiti, ko sem videl z lastnimi očmi, je imel dragotino v rokah?«

»Oh, saj jo je vendar samo pobral, da bi si jo ogledal. Veruj mi, da je popolnoma

nedolžen. Pusti raje vse pri miru in ne govori več o tem. Tako neznosno je predstavljati si našega dobrega Arturja, zaprtega v ječi.«

»Preje ne bom miroval, dokler ne najdemo ostalih kamenov — nikdar preje, Mary. Ti si tako navezana na Arturja, da niti ne vidiš strašnih posledic, ki me še čakajo. Jaz še ne mislim ne, kaj prikriti, temveč pripeljal sem seboj nekega gospoda iz Londona, ki se bode še natančneje pečal s to stvarjo.«

»Tega gospoda?« vprašala je in se obrnila proti meni.

»Ne, njegovega prijatelja. Želel je naj ga pustiva samega. Ravno se mudi na poti, ki vodi proti hlevom.«

»Proti hlevom?« Potegnila je svoje obrvi kvišku. »Kaj neki išče tam? O, gotovo je tale! Trdno upam,« rekla je vstopivšemu Holmesu, »da boste dokazali nedolžnost mojega bratranca pri celem tem dogodku, o kateri sem jaz popolnoma prepričana.«

»Jaz sem istega mnenja, kot Vi in ravno tako tudi upam, da bom mogel vse to dokazati,« odvrnil je Holmes in šel še jedenkrat k rogožini, da bi si otrkal sneg z nog. »Gotovo imam čast govoriti z gospodično Mary Holder. Vas li smem nekaj malega o tej zadevi prašati?«

»Seveda, če bo to kaj pripomoglo, da se ta strašen dogodek razjasni.«

»Vi preteklo noč niste popolnoma ničesar slišali?«

»Nič, dokler ni pričel moj stric glasno govoriti. To sem slišala in nato sem prihitela gori v njegovo sobo.«

»Vi ste na predvečer zaprli vsa okna in vrata. Ste li zaprli popolnoma vsa okna?«

»Vsa.«

»In so bila vsa okna še danes zjutraj v istem stanju?«

»Seveda.«

»Jedna Vaših služkinj ima ljubimca? Kot mi je znano, ste Vi opozorili svojega strica včeraj zvečer, da je zapustila hišo in se sešla z njim.«

»Da, to je bila ista, ki je stregla pri večerji in ki je morebiti slišala, kar je govoril moj stric o shranjenem nakitu.«

»Aha, Vi slutite, da je ona to povedala svojemu ljubimcu in da sta se potem oba dogovorila, kako bi nakit ukradla.«

»Kaj neki naj pomenijo te negotove sumnje,« posegel je nervozno vmes bankir, »če Vam povem, da sem natančno videl, kako je držal Artur dragocenost v svojih rokah.«

»Potrpajte malo, gospod Holder, to nam bo že še postalo jasno. Kar se te deklice tiče,

Voditelja stranke in najbolj sposobna moža, Heyden in Stahovič sta iz nje izstopila in zdaj jo vodi Gučkov, mož častilakomen, ki bi rad postal minister, a je človek brez vsakih posebnih zmožnosti. Oktobristi stojenastališču sedanje konstitucije in na strani vlade.

Monarhisti ne marajo sedanje dume, ampak hočejo imeti absolutnega »carja samoderžca«, kateremu bi stala na strani duma, izvoljena po drugem volilnem pravu, ki bi pa ne smela delati postav, ampak samo izražati vladarju prošnje in želje ljudstva. Tudi monarhisti govorijo, kot bi ves ruski narod stal na njihovi strani, z »izjemo inorodcev, zlasti Poljakov in Judov, dalje inteligentov in framašonov, delavcev in socialistov in zaslepljenih ljudskih mas.« — Vprašanje bi potem seveda bilo, iz česa obstoji ta »ruski narod«, ki stoji za monarhisti? Morda edinole iz činovnikov? Toda nedavno so dokazale »Moskovske Vedomosti« da stoji zlasti na višjih mestih večina uradnikov na strani kadetov, in zahtevale, da se morajo vsi taki uradniki odstraniti in kaznovati. Če je torej poleg celega naroda tudi večina uradnikov že postala revolucionarska, kdo naj še kaznuje te revolucionarje! Kako močne so monarhistične stranke, se ne da niti približno povedati, ker so se tudi one podale na podzemeljsko, skrivno pot in pripravljajo revolucijo črnih stotnij. Gotovo je, da imajo na razpolago dovolj sredstev, da vprizorijo državne nemire. Vlada se izjavlja proti njim, toda ne ukrene proti njim ničesar in pusti, da razvijajo čisto neovirano svojo agitacijo. Mnogo višjih civilnih in uradnih oseb in udje cesarske rodbine stoji med njimi.

Legalna je še »stranka mirnega obnove« k neza Trubeckega, najboljšega učenca Vladimirja Solovejeva, ki hoče pri prihodnjih volitvah nastopiti samostojno in ne kot oddelek stranke kadetov. K nji spadajo jako plemeniti možje, toda nimajo za seboj širšega občinstva in bodo težko dobili večje število mandatov, dasiravno so ponekod celo Judje pristopili k tej stranki — iz strahu pred revolucijo črnih stotnij.

Kako stoji sedaj leve stranke, je težko soditi, zato, ker jih je vlada vse, kot revolucionarne, kratkotalno prepovedala in morejo razvijati svojo agitacijo le skrivnim, nelegalnim potom. Na vsak način je nekaj najmočnejša stranka »kadetov« močno zgubila vpliv, toda ne na korist oktobristom in monarhistom, ampak na korist bolj na levo stoečih elementov. Na vseučiliščih imajo med akademiki večino socialni demokratije, slabši so socialni revolucionarji, kadeti imajo slabe manjšine, vse druge stranke skupaj pa sploh nimajo nobenega pomena.

Vlada dela kar more, da bi dobila dumo po svoji volji. Rada bi bila temu primerno spremenila volilno pravico, toda ker so se vse stranke prve dume, celo oktobristi izrekli proti temu in istotako tudi večina državnega sveta ali po naše gosposke zbornice, si vlada ni več upala storiti takega koraka. Dala si je pa po sebi popolnoma pokornem senatu raztolmačiti volilno pravico tako, kakor ji je ugačalo, tako, da bo cela vrsta poprejšnjih volivcev izključena. Na primer: V prvo dumo je volil v kmečki skupini vsakdo, kdor je po svojem stanu kmet, to je, kdor je imel v potnem listu vpisano, da je kmečkega stanu, če je imel v resnici kakšen občinski delež ali ne. Sedaj je pa senat na željo vlade odgovoril, da zamore v kmečki skupini voliti le, kdor je po stanu kmet in res obdeluje svoj kos zemlje. Na Ruskem namreč kmet ni lastnik polja, ampak lastnik je občina, ki recimo vsakih 20 let razdeli polje med kmete družinske očete. Letos ima kmet svoje polje tukaj, drugo leto ga že lahko dobi dve uri daleč na drugi strani. To je eden izmed glavnih vzrokov, da vlada na Ruskem neprestano lakota. Kmet se namreč ne trudi, da bi zboljšal svoje polje, zasačil drevje itd., ker si misli: Kaj bom to delal, ker dobi morda v kratkem drugo, slabo obdelano polje. Poleg tega se je razvila posebna vrsta ljudi, ki se imenujejo »kulaki«. »Kulaki« so kmečki oderuhi najhujše vrste, ki so dobili občine v svoje roke in delajo z ljudmi, kar hogospodična Holder, ste Vi sami videli, kako je prišla pri kuhinjskih vratih noter, kaj ne da?»

»Da; ravno ko sem hotela pogledati, če so vrata dobro zaprta, smuknila je noter; opazila sem tudi moža zunaj v temi.«

»Ga li poznate?»

»Seveda; on je trgovec z zelenjavo, ki nam donša vse, kar potrebujemo v kuhinji. Imenuje se Francis Prosper.«

»Stal je,« nadaljeval je Holmes, »na desni strani vrat, nekoliko bolj doli pri grmu?«

»Tako je.«

»In ima leseno nogo!«

Pri tej besedi pojavil se je v živih očeh mlade dame neki strah. »Vi znate resnično čarati; odkod pa veste to?« rekla je in se smehljala. Toda njen smehljaj ni niti za trenotek spremenil suhega in bistrega obraza Holmesovega.

»Najprvo bi šel rad v gorenje nadstropje, potem bom pa moral iti gotovo še enkrat okoli poslopja. Morebiti je pa boljše, da pregledam preje okna spodaj in grem potem gori.«

Hitro je šel od enega do drugega. Samo pri nekem velikem oknu, ki je bilo na hodniku in je bilo obrnjeno proti poti, mudil se je dalje. To je odprl in natančno preiskal podoknico s povečalnim steklom. »Sedaj pa pojdemo gori,« rekel je slednjič.

(Dalje prihodnjič.)

čjo. Do revolucije namreč kmet na Ruskem ni bil svoboden, ampak je bil takorekoč suženj občine. Ako doma ni imel od česa živeti in je hotel v mesto iskat dela v tovarni, morala mu je dati občina za to dovoljenje in zato je bilo potreba podkupiti kulaka. Potni list se je dal vedno le za pol leta, potem ga je morala občina spet podaljšati in zato je bilo spet potreba podkupiti kulaka. Kulak mu je podaljšal potni list, toda le pod pogojem, da bo od svojega dnevnega zaslužka njemu plačeval toliko in toliko. Kolikor več je delavec zaslužil, toliko več je moral plačevati vaškemu oderuhu, drugače so ga pa odgnali v vas nazaj, kjer je lahko gladu umiral. Občina je lahko človeka celo dala odgnati v Sibirijo, če ji je doma bil nepotreben ali nadležan, in to brez vsake sodnijske razsodbe.

Da bi pri novih volitvah vlada pridobila kmeta za sebe, je izdala v njegovo korist celo vrsto potrebnih odredb, ki bodo pa seveda le pomagale, če se bodo tudi res izvršile. Kmet postane lahko lastnik polja, veliko vladnih posestev so razdelili med kmete, kmetje plačajo v posojilnici iste obresti, kakor plemenitaši, potni list se mora dati vsakomur, kdor ga zahteva itd.

Na eni strani hoče vlada torej na ta način pridobiti ljudstvo, na drugi strani nastopa brezobzirno zoper vse opozicijske stranke. Toda kljub temu ni gotovo, če dobi večino. Poslanec prejšnje dume, Lednici iz Minska, mi je zatrjeval, da bo nova duma veliko bolj revolucionarna od stare. Isto mnenje mi je izrazila neka oseba, ki ima zveze s carskim dvorom in pozna dobro razmere v Peterburgu.

V najnovejšem času je bil velik udarec za rusko vlado afera Gurko-Lidval, ki bo imela gotovo tudi velik vpliv na volitve. Stvar je sledeča:

Od prejšnje dume je zahtevala vlada 55 milijonov rubljev v podporo za stradalajoče kmete. Duma je odgovorila, da nima zaupanja, da bi vlada res za kmete porabila denar in je zato dovolila le 15 milijonov. Vlada je obljubila, da bo v uradnih listih objavljala natančne račune, toda računov ni bilo nobenih. Nedavno so pa časniki priobčili, toda ne uradni ampak opozicionalni, o tej stvari jako zanimivo poročilo. »Tovariš poljedelskega ministra«, ali recimo po naše »podminister«, Gurko je sklenil kar sam pogodbo z ameriško firmo Lidval, da bo za 10 mil. rub. žita razdelila med kmete do konca tega leta in ji je plačal naprej 800.000 rubljev. Od firme se ni zahtevalo druge varščine, kot da se je naredila pogodba pred notarjem.

Tedni so potekali in žita za stradalajoče ni bilo, listi, toda ne uradni, ampak opozicionalni, so se pričeli s stvarjo pečati in prišle so čudne reči na dan:

Lidval je peterburška filijalka ameriške firme za razne kanalizacijske potrebe ščine, v prvi vrsti pa dela po bogatih hišah moderna patentirana stranišča s pluskanjem vode. Dalje se je zvedelo, da ima firma Lidval v Peterburgu varijete, kjer iščejo razni bogati in visoko stoječi peterburški lahkoživci po noči svoje zabave. Dokazalo se je, da je firma Lidval dostavila jako majhen del žita, katerega bi morala dostaviti po pogodbi, in da bi vsega sploh dostaviti ne mogla, že iz tega vzroka, ker železnice nimajo dovolj vozov na razpolago.

Na vsak način je čudno, kako je prišel minister Gurko na misel, da bi bila ameriška firma za patentirana stranišča in za ponočne zabave najbolj pripravna, da preskrbi z žitom lačne kmete. Toda to še ni konec. Odkrilo se je namreč dalje, da v Ameriki sploh ni nobene firme Lidval, ampak samo agent, ki pošilja v Peterburg naročeno blago. Potem se je pokazalo, da tudi v Peterburgu ni nobene filijalka tega imena. Neka ameriška firma jo je namreč tožila za 110 rubljev in pri tej priliki se je dognalo, da v Peterburgu ni nobene firme Lidval. Kako je ta firma »Lidval« izvrševala svojo pogodbo, kaže še sledeči slučaj: Ona bi imela z žitom oskrbeti tudi gubernijo Nižnji Novgorod, kjer vlada huda lakota. Ona je pa namestu tega odprla v času velikih jezenskih sejmov v Nižnjem Novgorodu hiše za ponočne zabave, ki so ji vrgle na noč do 4000 rubljev čistega dobička.

Vse to je prišlo na dan, pripoveduje se pa še marsikaj drugega. Na primer, da je »firma Lidval« poleg patentiranih stranišč, zalagala dame visokih dostojanstvenikov tudi še z nekim drugim blagom, katerega pa ne morem omeniti, da ne bi dal pohujšanja. Škandalni imajo biti neizmerni, toda najbrže se bo vse potlačilo. Sicer je car sam odločil strogo preiskavo, toda Gurkotu se od nje ni dosti bati. Nedavno je priobčil v »Novoje Vramja« pismo, kjer se zagovarja, da je delal tako, kot je bilo vedno v navadi.

Na vsak način se kaže velik napredek na Ruskem že v tem, da se je sploh ukrenila preiskava. Pred dobrim letom so se odkrile na sibirski železnici velikanske defraudacije, a minister Vitte si ni upal nič proti njim nastopiti. Opravičil jih je z besedami: »Zlorabe so se vršile gotovo, toda če vpoštevamo veliko delo, katero je železnica izvršila, ni vredno, da bi se ž njimi pečali.« In zdaj se zažene za borih 800.000 rubljev takšen hrup!

Pripomnim še, da je minister Gurko sin bivšega varšavskega generalnega gubernatorja in se je gotovo že pri svojem očetu imel priliko izvežbati v podobnih manipulacijah. Njegova mati, žena generalnega gubernatorja ali po naše deželnega predsednika, je hodila po varšavskih prodajalnicah in pobirala blago, ne da bi kaj plačala in nikdo se je ni upal tirjati.

Drugi važni dogodek na Ruskem je razkol v socialni stranki, toda o tem moram poročati v posebnem listu.

Slovensko gledališče

(Ivan Cankar: »Za narodov blagor« — Premiera.)

O umetniški vrednosti Cankarjeve farse smo že govorili. Včeraj smo jo videli oživljeno od umetnikov, igrano z živim navdušenjem, od občinstva sprejeta z entuzijazmom, ki je redka prikazen na fotelih našega parterja. Čutili smo vsi, da je intencanica storila nekaj takega, kar je podobno kulturnemu dejanju, domačega umetnika vstoličila na našem odru in se celo z neko samozvestjo in patosom povzpela nad stališče prejšnjih vodstev, ki jim je kabinetna justica vladajoče klike branila vzprizarjati, kar je bilo proti njenim interesom. To so bržčas čutili tudi igralci, ki so tembolj dovršeno igrali, čimbolj poznajo politiško-kulturno ozadje igre, v katerem živijo tudi takrat, ko ne igrayo. Odtoč tolik uspeh. Na višini sta bila Dragutinovič — Grozd in Boleška — Ščuka. V izbranih maskah, prvi brutalen, brezobziren in velik v svoji klikarski nadmoral, drugi ciničen, vzlic vsemu realizmu teoretik, oba nekoliko sentimentalna: Grozd konsekventen lopov, Ščuka spokojrni deklarator. V prvih dejanjih smo občudovali globokega, ironičnega poznavalca ljudi, v tretjem in zadnjem je močno zadisalo po socialistih: po gledališču so burno poskakali, ko je Ščuka — Boleška oznanjal narod, ki razcapan zasede prestole prvakov. G. Boleška je dovršen interpret Cankarjevega žurnalista, odlikoval se je posebno v prvih dveh dejanjih, ko Ščuka opazuje, ironizuje in vse podira s svojo suvereno satiro, pozneje, ko ima zgraditi kraljestvo proletarcev, je vtis slabši in bolj kričav — Cankar in Ščuka sta zgolj destruktivna talenta. G. Boleški čestitamo na vlogi, kjer mu je bilo dano pokazati precej samosvojea. Tudi g. Dragutinoviča je vloga Grozda, vzeta iz našega življenja, podoba prvaka na shodih, v kavarnah, v občinskih posvetovalnicah in domačih salonih, vsega prevzela. Igral jo je kakor mojster, ker je ta značaj umel do zadnje komponente. Najboljši je bil tedaj, ko je pripovedoval o sanjski prikazni Ščukovi in takrat, ko se — naznotraj slab — nazunaj vzravna v domišljeni, brutalni energiji. In naš Taborsky! Imel je najtežjo vlogo, nerodnega, zmedenega, lenega, dobrodrušnega Gornika, ki ne vti, kam naj gre, kam naj se vsede, kaj naj počneja, kaj naj misli, kaj poreče. Taborsky je bil ves Cankarjev Gornik, tako velik in dovršen v nemoči in neodločnosti, ki jo je imel igrati. Krasna v igri in zunanjem blešku je bila soproga Taborskega kot Grudnovka. V umetniškem oziru najboljši izvedeni prizor iz Cankarjeve drame, zlobno lepoto in koketno podlost narodne prvakinje je igrala Taborska v vseh stopnjah od ponosa in samozvesti do cinične udanosti. Nezumljena, brez prevar in iluzij do konca, tako oddaleč podobna kaki srednjeveški Mediceiki ali pa Borgiji. Sicer pa lahka vloga. Bogato stran pa smo včeraj odkrili v umetniškem talentu našega Verovška. Kolikokrat je pač videl dr. Pavla Grudna pod drugim imenom po ulicah, ga srečaval ob vsakem oglu, poslušal kakšno nedeljo. Včeraj je imel priliko predstavljati ga na odru in tekmoovati z Dragutinovičem — Grozdom. Bila sta oba enaka, oba v svojih vlogah z vsemi mislimi in čustvi vkoreninjena. Puhlega intriganta, dostojanstvenega lumpa, profesorja Kremžarja, to vlogo g. Danilo uvrsti med svoje najlepše. Odlikoval se je predvsem tedaj, ko je hotel Gornika pridobiti zase, čisto poseben filister, ki dela politiko na svoje roke. V ta krog je gđ. Noskova stopila kot enakovredna interpretinja smešne, navdušene Mrmovljeve. Burnega poštenjaka, neškodljivega razsajavca Kadičva je dobro pogodil g. Nučič, bil je pa nekoliko preglasen. Sicer pa je karkiranje v tej igri na mestu. Druge igralce naj pohvalimo sumarično, tudi najmanjše vloge so bile v dobrih rokah. Gledališče je bilo polno, le nekaj lož se je blestelo praznih, počastil pa je in prisostvoval vseobčemu navdušenju g. župan Hribar, kateremu se je igra očividno zelo dopadla.

F. T.

Književnost In umetnost.

»Vrtec« in »Angelček«.

Čas, ki nas se loči od Novega leta, je kratek. Stariši in drugi vzgojitelji že mislijo na darila, ki jih hočejo pokloniti deci v korist in zabavo. Zato cenjeni čitatelji pač ne bodo zamerali mladinojbu, da je na čelo svojemu sestavku napisal imeni, ki naši šolski deci pred Novim letom vzbujata podvojene želje. In to po pravici! Mladina že po svoji naravi dobro ločuje med primernim in neprimernim čtivom, mladina je najstrožji in neizprosni sodnik med slabim in dobrim. Ako upoštevamo to dejstvo, potem se nam ni čuditi, da je list kakor »Vrtec«, ki je namenjen izključno mladini, dosegel moško starost šestintrideset let. Kje dobi naša mladina kaj boljšega in primernejšega v roke, kakor je »Vrtec«? In v drobna deca, ki se je šele naučila čitati, kje naj išče kaj lepšega kakor je »Angelček«? Nikjer! In zato sega s tolikim veseljem po obeh listih.

Ta uspeh listov pri mladih prijateljih pa zagotavlja tudi vsakemu vzgojitelju, da je osnovan na pravi in trdni podlagi. Pod spretnim in iskrenega priznanja vrednim uredništvom g. prof. Kržiča, ki je takorekoč duša listu in ki je lep del svojih bogatih moči posvetil ljubljeno mladini v prid, dvignil se je »Vrtec« s prilogo »Angelček« na toliko višino vzgojne in umetniške vrednosti, da se more kosati s priznanimi mladinskimi listi večjih narodov.

Dvojno napako ima moderno mladinsko slovstvo sploh: manjka mu poučnega jedra in umetniške vrednosti. Krepko in edino pravo pot je ubral edino »Vrtec« urednik s pisatelji, ki jih je zbral okrog svojega lista. On se drži strogega načela, da mora biti mladinsko slovstvo: umetno, zabavno in poučno obenem. Vse

sile mladih duš se morajo razvijati harmonično, ker le tako je možno, da v mlado srce zasadimo kal, ki se bo razvila v kremenit in trden značaj. Napačno je preveč povdarjati estetiško izobrazbo in pozabljati obenem vzgojni moment. Mlado drevesce se upogne, staro ne več... Čut dolžnosti, čut za dobro in slabo, veselje do idealov, ljubezen do domovine — vse to mora povdarjati mladinski list! In »Vrtec« odlično izpolnjuje to dolžnost.

A kljub temu, da naš list z vneto povdarja vzgojni moment, nikakor ne zaostaja v umetniškem oziru. Najboljše sedanje leposlovce je štel in šteje »Vrtec« med svoje sotrudnike. Koliko mladih umetniških moči se je že razvilo pod njegovim okriljem! In koliko životvornih sil tiči med sedanjimi njegovimi sotrudniki, katerih šteje toliko število!

Zadnji letnik leži pred nami. Prikupna zunanja oblika se čisto prilega bogati vsebini. A kar nas mora predvsem iznenaditi, je veliko število sotrudnikov.

V bogatem pesniškem delu sodelujejo: krepki Taras Vaziljev, ki je znan po svojih humorja polnih pesmih »Iz raznih stanov«, nežna Ljudmila Modičeva, nadarjeni Fran Žgur, Gradiški, Sobjeslav, Mokriški i. dr.

Nič manj raznovrsten je prozaiški del. Vse povesti in črtice so pisane v živem mladinskem tonu. Zdravi humor se družijo z nežnim čuvstvom, realne slike mladega življenja se menjavajo z živimi bajkami.

V vrsti teh pisateljev zasledimo bogato nadarjene umetniške narave, kakor: nežni Ivo Česnik, ki je poln globoke misli, humoristični Ferd. Gregorec, resni Kompoljski zabavni Slavko Slavič, Jos. Andrejev, Mara, Cvetko Slavin i. dr.

Iz samih imen je razvidno, kolika raznolikost in pestrost vlada v listu. A kljub temu zasleduje list enoten princip: vzgajati v mladini resne in idealne značaje. Pestrost in raznolikost mora dičiti mladinski list, ker je to nežnim srcem sonaravno, a poleg tega jih mora polagoma uvajati v resno življenje, kajti tudi čas mladosti hiti, in — v mladosti zamujeno, vselej zamujeno.

Toliko o vsebini leposlovnega dela. A poleg tega prinaša »Vrtec« tudi kopico zabavnih drobtin pod zaglavjem »Listje in cvetje«. Kar nas pa mora iznenaditi, so številne slike, ki se vedno prilegajo vsebini in jo pojasnjujejo. Kako je tudi v tem oziru g. urednik pravo zapel! Mlado oko vedno in vedno stikuje po slikah in podobah.

Kot priloga »Vrtcu« izhaja v nekoliko manjši obliki že štirinajst let »Angelček«, otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Iste prednosti, kakor »Vrtca«, dičijo tudi ta lističi, le da je namenjen še nežnejši mladini.

Oba lista sta si kakor večji in manjši bratec, oba pridna in dobra, prikupljiva in živahna. Oče, urednik pa je poln skrbi zanja; zvesto čuva nad njima in ju vzgaja, da postajata krepkejša in boljša od meseca do meseca, od leta do leta.

Hvaležna morata biti bratca svojemu očetu. Pokazati morata svojo ljubav s tem, da prispeta v vsako slovensko družino, da zahajata v vsako šolsko knjižnico, da obiščeta vsakega vzgojitelja. In ko pride novo leto, tedaj morata bratca obiskati vsakega mladega prijateljskega in prijateljicega.

Zlasti v sedanjosti je mladinski list kakor »Vrtec« in »Angelček« eminentno socialnega pomena. Mladi nežni duši se hoče zdrave in primerne hrane; ako te primanjkuje, seže mladina nehoti po knjigi, ki ji zastruplja mlade misli in že v mladostno srce zasaja kal neznačajnosti in nevere. Vprašanje o mladinskem slovstvu je dandanes posebno zato postalo pereče, ker se tu in tam že seli poldo slovstvo v družinske knjižnice, ker se kot prvi pogoj prave vzgoje oznanja svobodna šola, ker ima nežna mladost povsod več prilike, da se nauči slabega, kakor dobrega. Zato v teh kritičnih časih nikakor ne smemo pri drugem podrobnem socialnem delu prezreti, kako važna je skrb za dobro in zdravo mladinsko čtivo. Ohranimo si zdravo mladino, in prihodnost je naša!

Mladinojbu.

»Vrtec« izhaja prvega dne vsakega meseca in stane s prilogo »Angelček« za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h. »Angelček« se oddaja tudi posebej in stane na leto 1 K 20 h. (Na deset izvodov pod skupnim zavitkom se daje eden po vrhu.) Naročnina se pošilja na naslov: Anton Kržič, c. kr. profesor v Ljubljani. — Naroča se lahko tudi v »Katoliški bukvarni.«

* Kritična razprava o lurških dogodkih. I. del. Spisal dr. Jurij Bertrín, vseučiliški profesor v Parizu. Knjiga je epohalna, najboljše in najbolj kritično-znanstveno delo o čudežnih pojavih v Lurdu. Pisatelj opisuje historično prikazovanje Bernardki Soubirousevi, konstatira na podlagi uradnih listin in psiholoških razmotiranj, da Bernardka ni varala hoté, kar pripoznavajo celo bogotajni učenjaki in potem zelo temeljito točko za točko raziskuje, je li bila Bernardka Soubirous podvržena halucinacijam. Resumé teh študij je sledeči: »Dokazali smo, da se ne more dvomiti o Bernardkini odkritostnosti. Pravzaprav o njej tudi še nihče ni dvomil. Pokazali smo tudi, da male zamaknenke nikakor ni zmotila razdražena domišljija. Saj ni bila nervozna, torej tudi ni bila sposobna zato, da bi bila videla reči, katerih ni. Sploh nikoli ni razodevala prevelike ali nezdruve pobožnosti; in zaradi tega nikakor ni mogla imeti nagnjenja do verskih halucinacij. Halucinacije imajo take lastnosti in kažejo bolniku takšne sanjarske slike, da se z Bernardkinimi prikaznimi še primerjati ne morejo. Bernardka je naprej povedala, kolikokrat bo imela prikazen. Kdor ima halucinacije, kaj takega naprej ne ve. Halu-

cinacija se ravna vedno po okoliščinah, v katerih se zgodi. Bernardine prikazni se na okoliščine ne ozirajo. Dalje so Bernardine prikazni čiste in določne. Prikazen Bernardki ni škodovala dušna zmožnost. To sta dve stvari, ki jih ne najdemo pri halucinacijskih sanjah. Halucinacije so nerodovitne. Kdor ima halucinacije, ne vidi nič, ne najde nič, ne na sebi, ne izven sebe. Nasprotno je Bernardka vsled svojih prikazni povedala stvari, ki jih še sama prej ni vedela. Opisala je Marijo, kakršne še ni nikdar videla. Umetniki so očarani vsled lepote Bernardine Marije in si je ne upajo upodobiti v marmor. Ali torej najdemo kako podobnost med halucinacijami in Bernardkinimi prikaznimi? — Ne! Ampak vidimo razloček, kakor noč pa dan. III. del knjige obravnava o stališču, ki ga je nasprotni lurskim dogodkom, prikaznim in ozdravljenjem zavzela cerkev, ki je dogodke vestno proučila. V prvič se je cerkev šele štiri leta po prvi prikazni izrekla. Knjigo, od katere je preveden šele I. del, toplo priporočamo posebno izobraženstvu in učeči se mladini, ki vsled današnjih kulturnih bojev dostikrat pri najboljših volji nima prilike, poučiti se o najvažnejših pojavih in se mora informirati o takih stvareh mesto pri znanstvenikih — strokovnjakih pri nevedni profesionalni liberalni žurnalistiki. Knjiga, moderno opremljena, stane 1.60 K, po pošti 1.80, za dijake pa samo 1 krono. R. O.

* **»Nihilist'ca«.** Premijera Zajčeve operete »Nihilist'ca« je žela na zagrebškem gledališču nenavaden vspeh. Vse melodije, ki jih je izbral Zajč izmed najboljših melodij svojih prejšnjih oporet, so občinstvo silno navduševale. Za vsakim odmorom je sledilo ploskanje in odobravanje brez konca. Libreto, ki ga je napisal neki V. Otto je ponekod premalo motiviran, a nekatere scene v njem so dobro pogojene. Med igralci se je najbolj odlikovala Polakova, ki jo je obdarovalo ljudstvo v venci.

* **Slovenska in hrvaška »Matica«.** Kakor znano, sta stopili slovenska in hrvaška »Matica« v zvezo, s katero sta se zavezili, da izda vsako leto vsaka od obeh po eno slovensko, oziroma hrvaško knjigo. Letos izide v »Hrvaški Matici« »Antologija slovenske pesništva«, a »Slovenska Matica« je že dotikala prvo knjigo »Hrvaške knjižnice«, ki obseza dela najboljših hrvaških piscev. Koncem vsake strani je pod črto nekaj slovar, ki tolmači tiste hrvaške besede, ki bi bile morda Slovincem neumljive. Obe knjigi je uredil dr. Franc Ilešič.

* **Za Božič.** »Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev« priporoča vlč. gg. katehetom, starišem, šolskim vodstvom itd. kot primerna božična darila za otroke »Marjetice« in »Pomladne glase«. »Marjetice« stanejo 60 vin., »Pomladni glasi« pa nevezani 60 vin., kartonirani 80 vin. — V isti zalogi se dobé tudi po predavanjih dr. Kreka sestavljena skripta »Narodna ekonomija« (1.20 K) in »Dostavki socializmu« (1 K). Naročila sprejema I. Kovač, bogoslovec v Ljubljani.

PROTI ENAKOSTI.

Šele sedaj se dajo preračunati vse zle posledice, ki bi jih imela zahteva gosposko-zborniške komisije, naj se uvede numerus clausus kot nekaj junktim za to, da se pusti volivna reforma, kar se tiče enakosti volivne pravice, neizpremenjena. Numerus clausus, določba, koliko članov imej gosposka zbornica, samanebi ni bogve kakšno zlo, ker bi se reforma gosposke zbornice, kakor si jo želi poslanska, vzlic temu dala seveda težje, izvršiti; kot junktim pa je nevsprejemljiva. Kajti nekateri sovražniki volivne reforme v poslanski zbornici bodo padli po tej nepopularni zahtevi gosposke zbornice, povzročili neskončno debat, predlagali izvolitev odsekov in pododsekov, drugi bodo zopet zabarikadirali delo z nujnimi predlogi, tako da bo junktim zaviral vspešno rešitev tako dolgo, da bo pretekla zakonodajna doba zbornice in z njo vred padla za enkrat tudi volivna reforma, kar grof Thun in tovariši tudi nameravajo.

Duna j, 13. dec. Predsednik gosposke zbornice, knez Windischgratz se sedaj tu posvetuje s člani gosposke zbornice, da se domeni, kedaj sklicati sejo plenuma. Bajse se snidejo že prihodnji četrtek, da izvršijo glasovninje še pred Božičem. Včeraj so govorili o tem, da naj se zakonodajna doba zbornice podaljša in eventualno odstopi ministrstvo. Prvo je skoro nemogoče, ker vlada ne bo segla po takem vsemu duhu ustave nasprotnem sredstvu, drugo se pa tudi ne potrjuje. Novo ministrstvo bi položaja sedaj prav nič ne izpremenilo. Ministrstvo, ki bi bilo z pluralno volivno pravico v smislu gosposke zbornice, bi bilo v nasprotju z veliko večino zbornice in z vsem ljudstvom. Vlada dosedaj ne misli na nič drugega kot na to, kako streti upor gosposke zbornice, njeno pluralno volivno pravico in nevarni junktim »določenege števila«. Iz Budimpešte poročajo iz krogov delegatov, da bo vlada, kakor hitro vrne gosposka zbornica poslanski volivno reformo izpremenjeno, bodrila poslansko zbornico, naj to predlogo gosposki vrne, medtem pa imenovala cel kup novih gosposkozborničnih članov, ki se bodo morali zavezati, da bodo za enakot volivno pravico. Tako bosta v gosposki zbornici pri drugem posvetovanju o volivni reformi grof Thun in dr. Plener ter njuni pristaši poražena. Na vsak način — zdaj je položaj še nerazvozlan.

PRORAČUNSKI ODSEK AVSTRIJSKE DELEGACIJE.

Poroča Bacquechem. Govornika sta Kink contra, Bärnreither pro. Kink javi zanimivo novico, da letos vlada oferte za gradbeni material bosanske železnice ni razpisala kakor je to doslej bila navada, po uradnih avstrijskih

listih in da so naročila za 1907 dobile zgolj mažarske tvrdke. (Cuíte!) Predlaga resolucijo, naj delegacija pretresa še razna podrobna vprašanja glede na vojaške nabave, ki so na škodo avstrijski industriji in poljedelstvu. Nato odsek obravnava o proračunu ministrstva za zunanje zadeve. Pitacco povdarja, da zatiranje prijateljskih odnosov med Avstrijo in Italijo niso čisto odkritosrčno. Šef generalnega staba dobro pozna tridentski okraj, meja se utrjuje, gradi se brodogradnja. Bärnreither je pojasnjeval Pitacco, da Avstrija ni agresivna, pač pa Italija zasleduje na Balkanu ekspanzivno politiko, dočim mi vzdržujemo status quo. Avstrijski Italijani naj nespornostimljenja med Avstrijo in Italijo skušajo odstraniti, kajti v to so poklicani in oni so precej vzrok napetim razmeram med obema državama. (Živahno pritrdjevanje.) Biankini izjavi, da se bo Avstrija z Italijo gotovo zapletla v krvavo vojsko, če Avstrija ne opusti svoje osvojalne politike na Balkanu in če bo nadaljevala z izdajalsko politiko nasproti Dalmatincem. Schönborn polemizuje z Biankinijem. Aspiracije Avstrije na Balkanu so upravičene. Govor Biankinijev mora javno mnenje še bolj razburiti. Svojih teženj na Balkanu ne moremo zaradi Italije opustiti. Klofač izjavi, da se mora Avstrija glede na Albanijo z Italijo na vsak način domeniti. Priporočila zveze z Rusijo in emancipacijo od Berlina. Klofač napade krono, na kar ga pozove predsednik Lobkowitz k redu. Kramaf povdarja dobre strani sedanje politične situacije. Nemčija je navezana na našo pomoč. Z Rusijo smo v najboljših odnosih. Slabo pa stojimo z Italijo. Dobernig se malce ogreva za Nemčijo, na kar je generalna debata končana.

ZA SVOBODO CERKVE.

(Pariško poročilo.)

Napihovanje francoskih ministrov vidno pojema. Preiskavanja pri papeževem zastopniku, monsignoru Montagniniu, so za vlado precejšnjo blamaža: mislili so, da zasledijo v njegovi korespondenci rojalistiško zaroto, pa so se docela zmotili. Ministrstvo za zunanje zadeve je zapovedalo preiskovalnemu sodniku, da mora vse monsignorove listine, ki so datirane pred časom, ko se je pretrgala zveza med Vatikanom in francosko vlado, vrniti. Listine, izročene varstvu celega diplomatskega zbora, vrne vlada Vatikanu. Stvar je bila precej resna, kajti včeraj se je raznesla vest, da bo papež v notih na vse pri Vatikanu zastopane vlasti protestiral proti preiskavi Montagninijevega arhiva ter odklonil vso odgovornost, ako se kakšna mednarodne zadeve obravnajoča listina izgubi. Prizadevanja vlade, napraviti glede na dolžnost priglaševanja bogoslužnih dejanj v smislu zakona iz l. 1881, kak kompromis s tem, da bi mesto župnikov to priglasili pri oblasteh laiki, so se izjalovila. Doslej so se namreč našli taki laiki samo v Parizu in šetritrje so sumljive existence: eden je redakter nekega anarhističnega zakotnega lista, drugi kolporter, tretji pa zavarovalni agent. Seveda cerkev ne prizna takih oglašanj, ki izročajo cerkve neverski drhali. O postavah, ki jih vlada predloži zbornici in o katerih so ministri že dvakrat sklepali in sicer jako burno, kakor si šepetajo na uho parlamentarci — se vam je že poročalo, izvaja pa vlada te represalije dozdaj še jako previdno. Pred vsako cerkvijo bo stal zgodaj jutraj ob 6 uri policijski komisar. Ne bo branil duhovniku, iti brat mašo, ko pa konča duhovnik mašo in hoče domov, ga ustavi pri vratih komisar, strogo rekoč: »Na podlagi tega in tega paragrafa zduževavnega zakona iz leta 1881 vas moram naznaniti. Imeli ste namreč v cerkvi nepriglašen javni shod.« In tako dalje. Pariz ima 71 cerkva. Od teh je 69 nepriglašenih.

Druga poročila:

Pariz, 13. dec. Vlada je v nepriglašenih pariških cerkvah napravila zapisnike o nejavljenih društvenih shodih.

Pariz, 13. dec. Po mnogih mestih v provinciji so semeniščniki že zapustili zavode.

Pariz, 13. dec. Policija je župnika iz St. Germaina pozvala na komisariat, ker ni bogoslužja naznanil. Župnik je dejal, da ni imel nobenega shoda, ampak samo bral mašo. Če so cerkvena vrata odprta ne more nikdo braniti ljudem priti v cerkev.

PREDSEDNIK ŠVICE.

Zvezni svet Švice je imenoval za leto 1907 za predsednika republike Müllerja.

NEMIRI NA KITAJSKEM.

Nemiri v provinciji Himan so vedno bolj resni. Uporniki je nad tisoč oboroženih. Upor je naperjen proti vladajoči dinastiji. Vladne čete, poslane proti vstašem, so močne 2000 mož in oborožene s 6 topovi.

RUSIJA.

13. t. m. je bil v procesu proti admiralu Nebogatovu pozvan za pričo admiral Roždestvenskij. Izpovedal ni nič posebnega. Na mnoga vprašanja ni odgovoril. Japonci so boljše streljali nego Rusi, brodogradnja Nebogatovu mu ni koristila, ker je prišlo prepozno, častniki pa se Nebogatovu niso uprli, kakor trdi slednji.

NEMŠKI DRŽAVNI ZBOR RAZPUŠČEN.

Tako se vlada na Nemškem! Državni zbor je z 178 proti 168 glasovom odklonil dodatni kredit za jugozahodno Afriko, na kar je državni kancelar prebral cesarsko naredbo, ki državni zbor razpusti. Pri glasovanju so odločili P o l j a k i (16 glasov) proti vladi, združeni s centrom.

REFORME V MAKEDONIJI.

Sultan je dal poveljniku orožništva v Makedoniji, de Giorgisu na razpolago 300 vojakov za reformno orožništvo.

Dnevne novice.

+ **Volitve v delavsko zavarovalnico proti neizgodam.** Tudi v Trstu se je osnoval odbor, ki naj sporazumno z ljubljanskim, od obeh političnih strank podpisanim odborom, vodi akcijo za nastop Slovencev in Hrvatov pri volitvah v delavsko zavarovalnico proti neizgodam in jo končno iztrga sedanji dragi lahonski nam nasprotni upravi. Letos volijo podjetniki in zavarovanci kategorije III. (kemične industrije itd.), IV. (stavbena obrt in podobne) in V. (tekstilna industrija itd.) za vsako kategorijo po enega člana in enega namestnika v predstojništvo zavoda, in nadalje podjetniki in zavarovanci šestih kategorij skupaj po enega predsednika in po tri namestnike v razsodišče. Glasovnice za te volitve so že dostavljene članom zavarovalnice. Volitve so določene na dan 29. decembra t. l. **Prosimo vse svoje somišljenike, da takoj pobere vse glasovnice za to volitev;** posebno vsi županski in župni uradi naj se takoj zanimajo za stvar. Ker bo z ureditvijo dokaj dela in ker se glasovnice, ki dospo na dan volitve po 4. uri popoldne, ne vpoštevajo, se polaga vsem na srce, da **vpošljejo glasovnice vsaj par dni pred 29. t. m.**

+ **Izpremenjene izkušnje za red na gimnazijah in realkah.** Ravnateljstvo znanstvene preiskovalne komisije na Dunaju je sklenilo, da preloži za gimnazije in realkle dozdaj veljavni prvi rok izkušenj, ki je bil določen dozdaj za februar, v mesec januarij. Za leto 1907 sta določena 19. in 20. januar za izkušnje glede na red.

+ **Duhovske vesti z Goriškega.** Preč. g. dr. Frančišek K n a v s, dosedanji kurat na Livku, je imenovan za župnika-dekana v Cerknem. Čestitamo! — Č. g. Valentin Batič, I. kaplan v Tolminu, gre za kurata na Livek; Č. g. Albert Leban, II. kaplan v Tolminu je imenovan za I. kaplana v Tolminu; Č. g. Kristof T o m š i č, novomašnik, gre za II. kaplana v Tolminu.

+ **Izboljšanje državnim uradnikom.** Dne 13. t. m. je zborovala po ministrskem svetu imenovana komisija štirih članov, ki ji je naročeno, da poroča ministrskemu svetu, kako izboljšati gmotno stanje državnih uradnikov. Komisija namerava pospešiti posvetovanja tako, da predloži svoje poročilo ministrskemu svetu še pred Božičem.

+ **Gosp. drž. in dež. poslanca Pogačnika** je imenovala občina O v s i š e za častnega občana.

— **Občni zbor društva za pospeševanje obdelovanja ljubljanskega barja** se je dne 28. novembra t. l. pod predsedništvom podpredsednika dr. Jožef Koslerja v posvetovalnici ljubljanskega magistrata vršilo; članov se ga je veliko število udeležilo. O delovanju leta 1905 poročal je društveni tajnik; iz tega poročila posnamemo nastopne podatke: V imenovanem letu se je kupilo 49,045 kg umetnih gnojil za 3997 K 86 h. Ker društveniki dobivajo gnojila za 30% ceneje, skupilo se je zanje 2798 K 52 h. primanjkljaj v znesku 1199 kron 34 h pa je društvo iz lastnih sredstev poravnalo. Semen (semenskega ovs, jarega ječmena, deteljnega in travnega semena) se je 2810 kg za 948 K 49 h nakupilo in članom po znižani ceni oddalo. Razloček pri znižanih cenah v znesku 100 K je tudi društvo trpelo. Društvo je na lastne stroške barska preizkuševališča (preizkuševalna polja in travnike) pri Škofelji, Studencu, ob Iški cesti pri Studencu, pri Borovnici, Blatni Brezovici in Vrhnikih vzdrževalo. Za gnojila in semena, ki so se na teh preskuševališčih porabila, izdalo se je vsega skupaj 364 K 21 h. Na teh preskuševališčih so se deloma prav dobri, deloma povoljni uspehi dosegli o čemur so društvena poročila »Izvestja« natančneje pojasnovala. Društvo je v poročilnem letu imelo troje shodov in sicer dne 8. decembra v Škofelji, dne 17. decembra v Studencu in dne 26. decembra v Notranjih Goricah; na teh shodih je gosp. dr. E. K r a m e r predaval o umnem pridelovanju krme na ljubljanskem barju. Teh zborovanj se je nad 300 kmetovalcev udeležilo, izmed katerih se je nad 100 za nove društvenike vpisalo. Dr. E. Kramer je društvenike o obdelovanju barja poučeval deloma v društveni pisarni, deloma na preizkuševalnih poljih in travnikih. Društvena poročila »Izvestja« so mnogo poučnega gradiva obsegala ter so se med člane brezplačno razdelila. V poročilnem letu je šlo društvo 360 članov. Kot navoditelj za obdelovanje travnikov je bil gospod Ignacij Bezenšek nastavljen. Društvo je nadalje na preizkuševališču v Črni vasi društveno drevesnico ustanovilo, v kateri se je spomadi 1906 nasadilo 1500 cepljenk, tekem leta 1907 se bo ta drevesnica znatno povečala. Cepljenke izbornu uspevajo. Tajnikovo poročilo se je z zadovoljstvom na znanje vzelo. O računskem zaključku za l. 1905 je kot pregledovalec društvenih računov poročal gospod magistratni nadkomisar Jakob Tomc. Dohodki so znašali 7790 K, izdatki 6253 K 47 h, tako da je z dnem 31. decembra v blagajni ostalo 1536 K 53 h. Računi so bili v popolnem redu ter se je potem društvenemu odboru dal absolutorij. Gospoda oskrbnik L. R u n d t in dr. Mauring sta predlagala, naj se nova preskuševališča ustanove v Verbljenjah, Brestu in Babni Gorici. Predlogi so bili sprejeti; istotako sta bila sprejeta predloga gospoda Karol Počivavnik in dr. Mauringa, naj se potrebno ukrene, da se bo pri razdeljevanju podpor oziralo na hleve, ki bi se na ljubljanskem barju umno zgradili. Gosp. dr. E.

K r a m e r je predlagal, naj se vsem ljudskim šolam na ozemlju ljubljanskega barja, in sicer v Brezovici, na Vrhnikih, v Notranji Gorici, Tomišlju, Studencu in v Zelimljah podarijo zbirke kmetijskih semen in umetnih gnojil. Predlog je bil soglasno sprejet. Vrhniški župan gospod Gabrijel J e l o v š e k je nasvetoval, naj se kratko navodilo o uporabi umetnih gnojil izda in med društvenike razdeli. Sprejeto. Gospod Franc T r š a r z Vrhnik je predlagal, naj se društvenemu odboru in posebno gospodu dr. E. Kramerju za požrtvovalno delovanje izreče zahvala ter naj se zborovalci v ta znak dvignejo s sedežev. Zbor je to z odobravanjem storil.

— **Velik rop v cerkvi.** V župni cerkvi v Šibeniku so tatje ugrabili s podobe Matere božje votivne darove v skupni vrednosti 20 tisoč kron.

— **Dopolnilna volitev v hrvaški sabor.** Nekaj srbskih volivcev v Garčinu kandidira za dopolnilne volitve v hrvaški sabor, ki se vrši v tem okraju 21. t. m., odvetniškega koncipijenta naprednjaka Heimerla. Večina je baje za dr. Novosela, katerega podpira koalicija.

— **Umrl je v Cetinju prof. Luka Z o r e.**

— **Občinske volitve v Tinjanu in Istri** so razpisane ter se vrše 20., 21. in 23. t. m.

— **Pri občinskih volitvah v Buzetu** so zmagali v III. razredu Hrvatje z 581 glasovi. Nasprotniki so dobili samo štiri glasove. Danes voli II. in I. razred.

— **Visoka starost.** V Orehovljah pri Biljah je umrla pretekli petek 29. novembra Katarina vdova Kogoj roj. Pojavnik, stara 99 let.

— **Stavbinska zadruga** se snuje v Brezicah.

— **C. kr. poštnohranilnični urad** na Dunaju je te dni razposlal okrožnico z računom za mesec november. Iz izvestja povzamemo sledeče podatke. Tekom novembra se je po celi državi v varčevalnem in čekovnem oddelku skupaj vložilo 3,252,050 krat, skupaj pa 878,541,768 K, od tega po naših krajih pride 23,064,698 K na Štajersko, 7,796,820 K na Koroško, 6,059,797 K na Kranjsko, 12,242,489 K na Primorsko (Trst, Istra, Gorica, Gradiška), 3,160,889 K na Dalmacijo; vrnili so pa v 815,039 slučajih skupni znesek za 831,970,805 kron, od tega 10,984,074 K po Štajerskem, 2,001,178 K po Koroškem, 3,124,411 K po Kranjskem, 6,231,353 K po Primorju, 859,287 K v Dalmaciji. Med povračili nahaša se 183 milijonov 422,648 K, za kar je urad vložnikom po želji kupil in odposlal vrednostnih listin. Število vložnikov je naraslo za 7311 oseb v varčevalnem, za 467 v čekovnem in za 462 v nakazničnem (clearing) prometu. Skupno število vložnikov sedaj je 1,999,853 v oddelku varčevalnem, 72,892 v čekovnem, in izmed teh jih je 71,845 tudi v nakazničnem. Ob svojo knjigo-vložnico je prišlo 165 varčevalcev, med njimi po naših krajih eden v Javorniku, in ta dobi novo knjižico dne 19. t. m. V neuradnem delu okrožnica priobčuje podatke o poštni hranilnici na Ogrskem, Belgiji, Francoskem, Italiji, Nizozemskem, Švedskem.

Štajerske novice.

š **Slovenska krščansko-socialna zveza za Štajersko.** V zadnji odborovi seji se je načeloma sklenilo, da se to zimo priredi v Mariboru socialni tečaj za društvene voditelje. Ni sklenjeno, a bržkone bo tečaj začetkoma meseca februarja. Opozarjamo že danes vse društvene voditelje, da se pripravljajo za to prireditve. — Zveza ustanovi več ljudskih knjižnic na narodno nevarnih krajih. Prosimo v to svrhu tudi prispevkov v knjigah in denarjih. Oboje se naj pošlji na Zveznega blagajnika Fr. Spindlerja, Maribor. — Zveza bo svojim društvom kmalu vpslala seznamek predavanj, ki se lahko v naših društvih uporabljajo.

š **Videm.** Z dovoljenjem visokočastitega kn. šk. ordinarijata se je dne 13. decembra prikrat opravila sv. maša v kapelici sv. Jožefa v Resi. Kapelo, ki je popolnoma renovirana, je blagoslovil velečastiti gospod dekan Franc Černšek.

š **»Zadružna zveza v Celju«** je tisto jabolko, za katero bo šel boj »mladih« proti starim. Dobiti v roke »Zadružno zvezo«, to je življenjsko vprašanje »Narodne stranke«. Dr. Vekoslav s svojim premoženjem iz Polul ne bo mogel in tudi ne hotel kriti raznih deficitov stranke, — zato bo treba »Zadružne zveze«, dalje denarja nje članic in konečno »Zvezinih« podjetij, t. j. tiskarne, knjigovodnice in trgovine. Najpridnejši delavec v misli mladih je nadrevizor Jošt, ki je na shodu »Narodne stranke« dne 8. t. m. zastopal strogo provincialno štajersko stališče, ne pomisleki, da je vsako separatistično pokrajinsko stališče mnogo slabše kakor vseslovensko ozir. jugoslovensko, ki ju zastopa ljubljanska »Zadružna zveza«. Sicer pa separatist Jošt, zakaj imate v svoji »Zvezi« tudi kranjske in druge izvenštajerske zadruge? No, sicer je pa mogoče, da se Jošt njegov načrt v Celju tako izjalovi, kakor se mu je že enkrat v Ljubljani.

š **Politični shod v Ljutomeru.** Dne 9. t. m. je »Katoliško slovensko politično in gospodarsko društvo za ljutomerski in gornjeradgonski okraj« priredilo v dvorani g. Kukovca politični shod. Kljub skrajno neugodnemu vremenu je bil izredno dobro obiskan. Znamenje pač, da se ljudstvo giblje, da gre s tokom časa! Najprej se je konstatovalo, da je konstelacija glede ljutomerskih okrajnostopnih volitev celo ugodna. Nato je povzel besedo državni poslanec g. dr. Korošec. Govoril je najprej o volivni reformi ter posebej pojasnjeval boj za slovenske mandate na Spodnjem Štajerskem in na Koroškem. Govoril je potem prav obširno o kmečkem vprašanju. Po govoru se je z burnim trikratnim »Živio« sprejela resolucija: »Politični shod v Ljutomeru z dne 9. grudnia 1906 izreka g. drž. poslancu dr. Korošku svoje zaupanje.« Med

raznoterostni so kmetje prav živahno posegli v debato. Posebej se je mnogo govorilo o nesreči, ki jo je povzročil glavbar Rainer s svojim avtomobilom. Shod zahteva, naj se voznja z avtomobili po murskem polju preneha. Shod izraža svoje ogorčenje nad tem, da se ljutomerski uradniki v uradnih urah vozijo na izlete in hodijo po lovu. Zahteva se, da se pri ljutomerskih uradih nastavlja v prvi vrsti Slovenci kot uradniki, potem šele vsaj slovenske zmožni uradniki. Posebej zahteva shod pojasnila glede dr. Möschla z ozirom na njegovo nepostavno bivanje v Ljutomeru. Shod se izreka solidarnim z resolucijami shoda pri Sv. Juriju z dne 11. novembra. — Posebej moramo omeniti, da se je shod vršil nepričakovano mirno. — Vladnega zastopnika ni bilo. Strah jih je! Prišel je pa glavbarstveni pisec Pogrnitz, a jo je moral popihati, ko so ga opazili!

Še po preprižu z materjo obesil se je tesar Franc Pavlič v St. Lovrencu pri Mariboru. Ljuto se je razjezil nad materjo in se zaklenil v svojo sobo. Mati hudo sluteč, je klicala sosedo, ki so v sinovo sobo vdrl in ga našli obešenega. Odrezali so vrv in rešili mlademu fantu življenje. Pavličev oče se je pred enim letom tudi obesil.

Še o smrti dragonca Bernöggerja v Mariboru prinašajo časniki vesti, da židovski zdravnik dr. Swaton ni dal smrtno ranjenega dragonca samo s škafi vode polivati, češ, da je pisan, ne židovska divjost je šla še dalje; ker se kljub mrzlim polivom Bernögger ni zavedel, trdil je Swaton, da dragonec simulira in začel je umirajočega nevsmiljeno pretepati s širokim usnatim bičem, tako, da je bil ubogi trpin ves pisan od hudih udarcev. Tako je delal židovski zdravnik z umirajočim vojakom!

Še Zreče. Gospod Tomandl, član okrajnega zastopa v Konjicah, je umrl. Temu se ima izvoliti naslednik. Volitev vrši se potom »volivnih mož«, a te izbira občinski odbor, župani pa so volivci že glasom dotične postave. Naša občina šteje 2 + 1 = 3 volivce. Pa izbira jo občinski odborniki so obžalovali, da gospod, katerim so razmere pri okrajnem zastopu znane, istih niso bili razložili po volivcem pristopnih listih. O našej nalogi smo zvedeli iz uradnega dopisa. Glede okrajnega zastopa pa se govori, da si vso moč v istem nameravajo privojevati tržani Konjičani, in tem potom v samosvojo oblast dobiti »Okrajno hranilnico«, ki naj bi služila njihovim koristim. Čuli smo dalje, da je gospod Possek odločil načelnistvo; zastopniki so baje bili že dvakrat klicani k seji, da mu izberejo naslednika, a obakrat brez uspeha, ker je trška stranka in pa okoliška vsaka za sebe imela po petnajst glasov. Novi zastopnik bo torej odločil, in bo načelnika dobila stranka od omenjenih dveh ena. Te razmere bi v naših listih opisane volivcem dobro došle, ker samo na »govorice« se ni zanesti. Pa nekdo je menda zadel, ko je rekel: »Tržani ne upajo svojih misli in namere javno razodeti, okoličani pa so — tiho«.

Še Železniška nesreča v Mariboru. Včeraj dopoldne je na južnem kolodvoru prišel neki železniški stroj na napačni tir ter zavožil v neki zid. Železniški stroj je močno poškodovan, trije vozovi so popolnoma razbiti. Zavirač je močno ranjen.

Izpred sodišča.

Otrok utonil. Janez Bergant, trgovec v Stari Loki, je dne 10. novembra t. l. popoldne imel v varstvu svojega 3 in pol leta starega sinčka Alojzija in sicer pri sebi v trgovini. Ker je bil otrok postal nekoliko siten, spustil ga je v skladišče tik trgovine, ne da bi bil pomislil kaka nevarnost da preti otroku, kajti iz skladišča se stopi naposredno na nezavarovani mostiček, vodeč čez potok, ki je tisti dan vsled deževja narastel. Čez dve minuti so otroka pogrešili, dekla je našla na mostu fantičev klobuček, drugo jutro so pa našli otroka v Sori, kamor se steka potok, utopljenega. Bergant je bil obsojen na 5 dni zapor.

Prepir zaradi detelje. Jože Bizjak, bajtarice mož je prišel pred hišo Matevža Pavca v Gornji Beli in ga pustil ven poklicati, da bi se zmenila radi neke detelje, ki mu jo je prodal. Ker se nista mogla pobotati, začel je Bizjak upiti in zmerjati. Pavčeva žena ga je hotela odpraviti, zdajci je pograbil kol in jo udaril po desnih spodnjih lehtih tako, da ji je strl koželjico. Za kazn bo sedel tri mesece v težki ječi.

Nezvesti železniški poduradnik. Janko Plesničar je bil v službi Južne železnice kot postajni ekspedijent v Borovnici. Meseca avgusta 1904 je bil zaradi raznih nerednosti odpuščen iz službe. Dotični odpustni dekret je prišel njemu neposredno v roke, a on ga je utajil, tako da je nekaj dni kasneje službo zapustil. Od štirih strank je poneveril vozno za vozno blago v skupnem znesku 109 K. Za 72 K 20 vin. je obstal, kar je pa več primanjkljaja pa pravi, da ga je iz kolegijalnosti napram bivšim svojim kolegom prevzel na svojo odgovornost, kar je pa bosa. Škoda je deloma poravnana. Za kazn je dobil en mesec ječe.

Sodelavca okradel. Tone Flander, delavec na Javorniku, je svojemu sodelavcu Francetu Gmajnerju vzel žepno uro z verižico, katera je visela na steni poleg postelje. Ker ga je vest pekla, je delo pustil, svoj plen je pa zakopal pod nekim grmom na Javorniku, kar je orožniku priznal. Obsojen je bil na pol leta težke ječe.

Tepež zaradi preže. V nedeljo zvečer, dne 29. julija t. l. sta se na okrajni cesti v Zgornji Šiški fanta Jakob Kosanc in Janez Peršin lotila Andreja Perkota in mu očitala, da je prvega ogoljufal pri takozvani preži. Na Perkovo pripombo, da ni nikogar ogo-

ljufal, skočili so skupaj, vnel se je pretep, katerega se je tudi vdeležil poleg došli Janez Pirc, tovarniški delavec iz Kosez. Ta je udaril Perkota z vijakom, ki je imel pritrjenega na vrvi dvakrat po glavi in ga smrtnonevarno ranil. Za kazn je dobil eno leto težke ječe.

Ljubljanske novice.

Ij Leonova družba. Dr. J. Demšar je v svojem predavanju o spiritizmu povdarjal sledeče misli: Nikakor ne moremo trditi, da se ne bi moglo, ali da se ni še nikdar dogodilo kaj takega, kar se brez vidnih nadnaravnih vplivov ne da razlagati. Nadnaravne vplive na človeštvo more tajiti le materialist. Toda toliko časa moramo smatrati razne pojave kot naravne, dokler ni dokazano, da se ne dajo razlagati drugače, kot iz nadnaravnih vzrokov. Veliko spiritističnih pojavov je znanstvo že raztolmačilo, in sicer po naravnih duševnih in živčnih silah, ali je dobilo zanje vsaj analogijo v navadnem duševnem življenju, o ostalih pa smemo upati, da jih znanstvo še pojasni. Do tedaj pa — in to mnenje prodira bolj in bolj ravno v katoliških znanstvenih krogih — moremo smatrati spiritizem kot vprašanje, o katerem ima odločiti deloma naravoslovna veda, deloma dušeslovje, ker govorje važni razlogi proti vsakemu vmešavanju duhov pri spiritizmu, kakršno nastopa pri spiritističnih sednicah. Naj bo pa izvor spiritističnih pojavov že kakršenkoli, gotovo je, da spiritizem zelo kvarno vpliva na fizično, moralno in versko življenje in je zato nekaj npravo slabega, udeleževati se spiritističnih poizkusov, ki morejo biti dovoljeni le večakom v svrhu resnih študij. — Predavanje je bil res temeljito in trezno premišljeno, kar je navzoče občinstvo soglasno priznavalo in odobraval. Po predavanju se je razvila živahna debata, katere so se posebno živahno udeleževali gospodje dr. A. Ušeničnik, dr. Janežič in dr. Opeka.

Ij Kranjska hranilnica. Proti sedanjemu predsedniku Kranjske hranilnice, g. Bambergu, so širili danes Nemci po Ljubljani oster oklice. Na vsak način ga hočejo vreči s predsedniškega stolčka.

Ij Osebnost. Polkovnik 17. pešpolka g. Ivan Pregelj je umirovljen in odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem.

Ij Iz pisarne slovenskega gledališča. V soboto se ponovi duhovita Cankarjeva satira »Za narodov blago«, ki je snoči izzvala toliko priznanja. Gornika igra g. Tabor-sky, Heleno ga. Tabor-ska, Grozda g. Dragutinovič, Grudna g. Verošek, Ščuko g. Boleška. V torek bo prva repriza »Prodane neveste«.

Ij Ljubljanska društvena godba priredi jutri v hotelu »Južni kolodvor« (Seidl), Kolodvorske ulice koncert. Začetek ob polu osmih. Vstop prost.

Ij Trije samomorilci so ležali v zadnjih 48 urah na mrtvaškem odru v mrtvašnici pri sv. Križu, in sicer so se vsi trije obesili. Da bi bili 3 obeseni hkrati ležali v mrtvašnici najbrže nikdo ne pomni. Lansko leto se je zgodil slučaj, da so ležali trije samomorilci v mrtvašnici, a se je bil eden ustrelil, eden obesil, eden pa utopil.

Ij Zadnje dni je bilo zasačenih na južnem kolodvoru nekaj tatov, ki so kradli premog, medtem se je nekaterim posrečilo pobegniti. Uzmoviči se bodo morali zagovarjati pred sodiščem zaradi prestopka tatvine.

Ij Priporočilj gost je 43letni postopač Karol Nekerman, ki je bil radi različnih prestopkov že 19-krat kaznovan. Sinoči je prišel v neko gostilno v Florijanskih ulicah, kjer je spil liter vina, potem pa zahteval prenočišče. Ker mu je gostilničar to odklonil, je Nekerman postal silovit in se je lotil tudi nekega gosta, razbil šipo pri vratih — potem pobegnil. Policija ga je pozneje prišla in potem izročila sodišču.

Ij Gospej Juvančičevi v Spodnji Šiški so se bolečine vsled opeklin tako pomnožile, da bo baje težko preživela noč. Tragična njena usoda vzbuja vseobče sočutje.

Ij Javna vinska pokušnja v tukajšnji deželni vinski kleti bo jutri v soboto od pol 8. ure do pol 10. ure zvečer.

Koroške novice.

k Mleko se je podražilo. Na celovškem trgu prodajajo mleko po 30 vinarjev liter. Eno jajce pa stane 10 vinarjev. Po navadi velja mleko le 20 vin., radi bližajočih se praznikov so pa mlekarice ceno toliko povišale.

k Kurz za lesno trgovino bo z novim letom odprt na koroški nižji gozdarski šoli v Celovcu. Kurz bo trajal do konca meseca sušca. K obiskovanju kurza bodo pripuščene tudi zadostno predizobražene osebe. Šolnina znaša 30 kron. Za stanovanje morajo pa obiskovalci sami skrbeti. Prošnje, opremljene s zadnjim šolskim spričevalom je vlagati do 20. t. m. na predsedništvo koroškega gozdarskega društva.

Gospodarstvo.

g Glavna skupščina »Gospodarske zveze« za Istro je sprejela predlog odbora, da »Gospodarska zveza« prične samostojno delovati. Štirje glasovi so bili za to, da se razdruži.

g Novo gospodarsko društvo v Istri. V Svetu Vicentu se je ustanovilo gospodarsko društvo za nabavo in prodajo živeža in gospodarskih potrebščin.

Razne stvari.

Ogoljufana princezinja. Belgijski princezinja Lujiza je tožil grof Rudolff Festetics za plačilo posojenih 100.000 kron. Princezinja je pa ovadila grofa zaradi oduševstva, češ, da

ji je dal le 55.000 kron, ostalo vsoto pa zaračunal za obresti. Pri razpravi je pa izpovedal grof, da je dal 70.000 kron ljubimcu princezine Mattasichu. Sodišče je v več instancah razsodilo, da grof ni kriv oduševstva.

Žrtev napačnega kopniškega stotnika. Vpokojili so policijskega nadzornika Jakelna, ker je brezpogojno ubogal napačnega kopniškega stotnika.

Nemiri v angleški mornarici. Nemiri so nastali v angleški mornarici v Vigo in v druga španska pristanišča odposlanega španskega brodograja. Moštvo je bilo nezadovoljno, ker morajo že tretji Božič praznovati v tujini.

Oder se je podrl pri zgradbi neke dunajske hiše. Podrulo je več delavcev. Požarna bramba je delala več ur, predno je spravila na varno ponesrečene, izmed katerih je eden mrtev, pet pa nevarno ranjenih. Pri reševalnem delu je bil ranjen tudi en ognjegasec.

Nenavaden informacijski urad za londonske žene. V Londonu je osnovanih več informacijskih uradov, ki skrbijo edino zato, da postrežejo bogatim Angležinjam z nasveti o toaleti. Tako ni treba biti Angležinji več v skrbah za svoje obleke. V takih informacijskih uradih ji nasvetujejo vse, kar bi bilo njej primerno in ji pristajalo, gredo z njo k šivilji in naroče tam, kakor se jim zdi najprimernejše. Tako so zdaj lepo napravljene tiste bogate Angležinje, ki nimajo po naravi sicer nobenega okusa za lepo toaletu.

Poroka dveh stotletnih. V Oujezdu na Moravskem sta se poročila Jožef Koppner in Roza Waldner. Ženin je star 101 leto, a nevesta ravno 100 let. Poznata se že 30 let, a sta sklenila, da se poročita baš takrat, ko bosta stara oba po 100 let.

Želodec kriv tatvin. V Budimpešti so zaprli 20letnega trgovskega pomočnika vsled tatvin in prevar. Piše se Steiner in trdi, da je vsega kriv njegov želodec. Ta rabi namreč toliko, da ga ne more zadovoljiti s tistim, kar pošteno zasluži in zato mora še krasti in goljufati.

Newyorške dnevne in nočne banke so postregle svojim odjemalcem na nov način. Omislile so si avtomobil, na katerem se nahaja varna shramba za denar in dragocenosti. Konstruiran je tako, da more voziti z njim edino tisti, ki pozna njegove skrivnosti. S tem avtomobilom se vozijo bančni uslužbenci noč in dan okrog svojih odjemalcev in jim tako krajšajo pota.

soc Nedeljski počitek v Italiji. Laška vlada je predložila senatu zakonski načrt o nedeljskem počitku. Ta zakon obsega vse delavske stroke, izvenzmeti kmetijstvo, mornarstvo, ribištvo in železnice. Nedeljski počitek bodo imeli vsi državni uradi, tudi pošte.

Telefonska in brzoljavna poročila.

HISTORIČNA SEJA GOSPOSKE ZBOR-NICE.

Dunaj, 14. dec. Seja gosposke zbornice bo prihodnji četrtek. To bo historična seja, velevažna za nadaljni razvoj Avstrije.

AVSTRIJSKA DELEGACIJA.

Budimpešta, 14. dec. Proračunski odsek avstrijske delegacije je sprejel nespremenjen ekstraordinarij za armado. Vojni minister je izjavl, da so vesti o utrdbah pri Beljaku neresnične. Popoldne nadaljuje plenum delegacije razpravo o proračunu zunanega ministrstva.

NOVI NIŽJEAVSTRIJSKI DEŽELNI MARŠAL.

Dunaj, 14. dec. Princ Liechtenstein je imenovan za nižjeavstrijskega deželnega maršala.

BIANKINIJEV GOVOR V PRORAČUNSKEM ODSKU AVSTRIJSKE DELEGACIJE.

Dunaj, 14. dec. O Biankinijevem govoru (glej naš politični pregled) poročajo iz proračunskega odseka delegacije še sledeče: Hrvti v Dalmaciji bodo v opoziciji proti zunanjemu ministrstvu, dokler se Dalmacija ne združi s Hrvaško. V Dalmaciji se dela »pour le roi d'Italie«. Vendar je pa ideja prihodnosti ideja skupne hrvaško-italijanske akcije proti Nemštvu. Tako italijanska, kakor tudi avstrijska osvajaalna politika na Balkanu je nesmiselna. Balkanski narodi hočejo samoupravo in v tem jih moramo podpirati. Govor je Nemce zelo razburil.

HRVAŠKI SABOR.

Zagreb, 14. dec. Sabor je nadaljeval včeraj adreso debato. Starčevićanci ostro nastopajo proti adresi koalicije. Govori se, da so Starčevićanci sklenili pričeti z ostro obstrukcijo, potrjena pa ta vest še ni.

ZA SVOBODO CERKVE.

Pariz, 14. dec. Po vseh pariških cerkvah so se vršile službe božje, katerim so prisostvovali verniki v najobilnejšem številu, ki trumoma sprejemajo sv. obhajilo. Oblasti citirajo vse duhovnike na policijo in tudi več izgnanikov, ki so po cerkvah hodili pokriti. Policija ih je kaznovala. Vlada upa, da se ogne konfliktom s prijavljenji od strani la kov. Duhovniki so nasproti tem javljenjem popolnoma pasivni.

Nancy, 14. dec. Škof Turinaz je vložil tožbo prot listom, ki so poročali, da je on udaril nekega žandarija. Škof je samo zabranil, da žandar ni pretepel neke ženske.

Rim, 14. dec. Papež je imenoval na Francoskem nekega prelata za svojega zastopnika.

Rim, 14. dec. V Vatikan prihajajo iz vseh strani sveta izjave solidarnosti s sveto stolico, med njimi od nadškofa sv. Pavla v Minnesoti,

nadškofov iz Santlaga, Santafeja in Milvan-keaja.

Pariz, 14. dec. Vlada predloži parlamentu novo postavo, kako urediti bogoslužje Vlada občinam vrne cerkveno premoženje, da bo bogoslužje omogočeno. O škofih bode predložila posebne predloge.

Bruseli, 14. dec. Orleanski vojvoda izda oklic na francoske roaliste naj vse svoje moči postavijo za pravice cerkve.

RAZPUST NEMŠKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Berolin, 14. dec. Vsi listi se bavijo z razpustom nemškega državnega zbora. »Germania« piše: Centrum bo lahko nosil odgovornost za svoje dejanje. Centrum ni izdal kolonij, ampak hoče, da vlada pokaže voljo, varčevati z denarjem in ljudmi, da se naredi kolonialna in denarna politika. »Vorwärts« piše: Ljudstvo bo že pokazalo, da se po kolonialni opoziciji ne sme hoditi, pa tudi meščanske stranke dobe spominski list. Parola pri volitvah bo: V boj za pravico, kulturo, poštenost. »Frankfurter Zeitung« se veseli razpusta, češ, da bo s tem vpliv centra končan (?). Bismarkovo glasilo »Hamburger Neueste Nachrichten« pravijo, da je vlada pozno ravnila, vendar tudi za to pozno dejanje zasluži pohvalo. Parola pri volitvah mora biti: proti centru, Poljakom in socialni demokraciji za cesarja in državo.

Berolin, 14. dec. Nekateri listi pišejo, da je nemški cesar brzojavil kancelarju Bülowu: »Razženite bando norcev!«

Berolin, 14. dec. Socialno demokratski listi so že izdali volilno parolo: Boj osebnemu regimu za varstvo ljudskih pravic. Vladni in liberalni listi izrekajo nado, da centrum ne bo dovolj močan, da bi v boju z vlado mogel biti zmagovalac.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 3062 m, srednji zračni tlak 7.60 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pokazina 24 urah v mm
12	9. zveč	3.01	0.1	sl. jug.	obl.	
13	7. zjut.	724.1	1.8	„	megla	14.0
	2. pop.	721.9	0.1	„	obl.	

Srednja včerajšnja temp. 0.6°, norm. 1.4°

Klanjajoč se sklepu vsemodrega Stvarnika naznanjamo v brezkončni bolesti, da je naša ljubljenska, gosposkična

Gabrijela Rus

po hudem trpljenju, previdena s sv. sakramenti za umirajočo, včeraj ob 5. uri popoldne izdihnila svojo plemenito dušo.

Pogreb nena domest jive pokojnice bode v petek ob 3. uri popoldne iz hiše žalost na Karlovski cesti 14 na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše za dušnico se bodo brale v mnogih cerkvah.

V Ljubljani, 13. dec. 1906.

Jakob in Marija Rus, starši. — **Ivan,** brat — **Pavlina,** sestra.

Mesto vsacega posebnega obvestila.

Posojila

Zastopnik nekega dunajskega kreditnega zavoda, koji je začasno v Ljubljani, da posojila v vsaki visokosti brez predtroškov po 6 in pol letnih obresti trgovcem, tovarnarjem in obrtnikom vsake vrste. Stroga diskrecija zajamčena. Ponudbe pod „**Mirni denar**“ na „anončni biró“, Ljubljana.

2798 3 2

949 80 se dobé le pri

SINGER Ko.

akc. družba za šivalne stroje

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

■ Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom »izvirne Singerje«. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki »izvirni Singerjevi stroji« k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kakega poročstva, niti doposlati posamnih delov.

Pozlo na usmiljena srca.

(Zavod sv. Nikolaja v Trstu, zavetišče za brezposelne služkinje).

Ne moremo pobliže raziskovati vzrokov, radi katerih na tisoče slovenskih deklet zapuščajo svoj tihi dom in drvi v velikomestno vrvenje. Večkrat jih sili v to v resnici le revščina. V skrbi za svoj obstanek in želeč svojim starišem pomagati, se ločujejo s težkim srcem od ljubega doma in gredo v nepoznani svet s strahom in upom. Z velikim trudom so si prihranile komaj toliko, da imajo za pot do nameravane mesta. Brez vsakih sredstev, brez izkušenosti, brez poznanja tujega jezika, nevede za velikomestne spačnosti, se plaho vedejo že v vlaku. Joj in gorje, če zapazi tako zadrego kak razuzdanec. Nevarnost je tem večja za posameznice, če potujejo same brez spremstva. Večkrat je tako potovanje samo že potovanje v pogubo. Toda tudi, če so naše mladenke srečno dosele v mesto, kamor so bile namenjene, ni še končala zanje nevarnost. Zloglasni brlogi so razprostrli svoje mreže na vse konce in kraje, da dobé novega svežega plena.

Bistremu očesu satanskih pomagavcev in pomagavk ne izbegne nobeno neizkušeno dekle, ki izstradano in izmučeno od dolgega potovanja stopi omahovaje prvkrat na tla velikomestnih postaj navadno ob omamljajočem svitu električnih luči, z boječim pogledom in težkim srcem — nevede kam. V zadnjem času so sicer, hvala Bogu, po postajah posebne varuhinje deklet, ki imajo na prsih na belorumenih trakovih pripete svetilnice »Matere Božje dobrega sveta«. Toda število teh je še premajhno in zato so na novo došle mladenke še vedno v velikih nevarnostih. Zvičajnost in predrznost pokvarjenega sveta napreduje dan za dnevom. Nevarnost za slovenske mladenke je v Trstu tem večja, ker je Trst ne le svetovno, temveč tudi obmorsko mesto, kamor se steka najpogostejši življenjski vetrov. Omenjene varuhinje spremljajo slovenska dekleta v »Zavod sv. Nikolaja«. Toda večkrat vedo slovenske mladenke že doma, da obstoji v Trstu ta »Zavod« in zato gredo naravnost v to zavetišče, kakor da bi šle domov. Z materinsko ljubeznijo sprejema »Zavod« v svoje naročje te neizkušene, da jih za časa, ko bivajo v tem varnem domovju potrpežljivo vsposablja za novo življenje po službah, opozarja jih na dolžnosti, ki jih čakajo in na čednosti, katere morajo imeti, svareč jih pred nevarnostmi, ki jim bodo znale pretiti.

Res preimeno socialno delo opravlja »Zavod« v korist novodošlih deklet, toda ravno tako važno je to zavetišče za one služkinje, ki izgube službo in morajo čakati, predno dobe novo. V mesto dospela dekleta prinesejo seboj nedolžno in nepokvarjeno srce in pa še v živem spominu nauke, katere so jim zabičevale ob slovesu skrbne matere s solznim očesom. Ko so pa dekleta del časa v mestu, vidijo, slišijo in izkusijo mnogo pohujšljivega, tako, da raste zanje tudi nevarnost lastnega pohujšanja. Če tedaj izgube službo in nimajo nikakega opravila in morda tudi ne sredstev, so naravnost v obupnem položaju. Za take je ravno »Zavod sv. Nikolaja« močna obramba. Mirno prenočišče, zdrava hrana, primerno delo, družinsko življenje, lepi nauki, lažja prilagoditev za novo službo, vse to daje brezposelnim služkinjam novo čednostno moč in veselje. Kdor vse to čita, si gotovo misli, da zares neizogibno potreben je »Zavod sv. Nikolaja« in vsakemu dekletu, ki pride v Trst, ali pa če v Trstu izgubi službo in si ne more precej dobiti druge, svetuje, da gre v to zavetišče. Vsak tak nasvet je res plemenit in dober, toda, zavedni rodoljubi in usmiljeni rodoljubniki, še bolj potrebno je, da se ta »Zavod« pomaga vzdrževati.

Sveta dolžnost vsakega je, da po svojih močeh podpira »Zavod«, ki nima nikakih glavnih, temveč še dolgove in primanjkljaje. To ne izvira morda od napačnega gospodarstva, ker vsakomur je odprti dnevnik, ki kaže, da so dohodki daleč premajhni, stroški pa naravnost ogromni.

Koncem meseca novembra je bilo 339 K 44 h, koncem oktobra 368 K 23 h, koncem septembra pa celo 400 K 39 h primanjkljaja, in ta primanjkljaj trpe navadno osebe, katere so za »Zavod« itak že mnogo žrtvovale. »Zavod« vzdržujejo le milodari. Zato se vsak še tako majhen dar hvaležno sprejme. Odkar obstoji zavod, je v njem našlo varnega zavetja 7665 slovenskih deklet. »Zavod sv. Nikolaja« nima namena vabiti dekleta s kmetov v mesto in jim preskrbovati služb, marveč skrbi le za dušni in telesni blagor onih deklet, ki so primorani iskati v mestu vsakdanjega kruha. Z združenimi močmi ohranjamo si ta velevažni in prepotrebni »Zavod« — in storili smo mnogo.

Trst, dne 6. decembra 1906, na praznik sv. Nikolaja.

Karla Ponikvar,
predsednica.

Roža Gregorin,
podpredsednica.

Marija Žitnik,
voditeljica.

Maša Grom,
blagajničarica.

Frančišek Gustin,
duh. voditelj.

Kleinoscheg Derby sec

napravljen iz francoskih vin.

Kleinoscheg Marque d'or

napravljen iz inozemskih vin.

2733 5-2

Dobiva se povsod!

Prva ljubljanska velika žgálnica kave

Karel Planinšek, Ljubljana, Dunajska cesta.

Električni obrat, tedaj večkrat na dan sveže žgana kava; izvrstna kakovost, najboljši aroma, krepkega okusa.

Najnižje cene za posamezne vrste in za najpri-
znanejše zmesi.

2574 52-5

Prodaja iz higijeniških posod za kavo.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),

se priporoča pred. duhovščini za

izdelovanje

cerkvenih

para-

mentov.

Izdeluje cele ornate
kazule v vseh liturgičnih
barvah, pluvijale, obha-
jilne burze, stole in vse
za službo božjo potrebne
stvari, priproste in najfineje,
kakor se glasi naročilo, v
svilnatem in slatem veze
nju. — Izdeluje tudi
bandera in baldahine
ter izvršuje vsakovrstno
cerkveno perilo iz
pristnega platna. Vporablja
samo dobre blage, cene po
mogočnosti nizke, zagotavlja
trpetno, vestno delo in hitro
postrežbo. Prenovljenje sta-
rih paramentov tudi zado-
voljno prevzame.

239 26-45

Kolodvorska restavracija.

Jutri in vsako soboto sveže domače krvave in
jetrne

klobase

Točijo se samo pristna naravna vina, posebno izborna
dolenjska vina, mej temi posebno ono iz novomeške prošije,
dalje štajerska in avstrijska vina.

K obilnemu obisku vabi velespoštovanjem

2700 3-2

Josip Schrey, restavrater.

Pri kašlju, hripavosti ter
zaslzanju dihal rabite vedno

salmijakove pastile

lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani,
na mednarodni razstavi v Milanu od-
likovanega z najvišjo odliko (avstr. raz.)

1 škatlja 20 vinarjev, 11 škatelj 2 kroni.

Zunanja naročila izvršuje najtočnejše lekar
Piccoli v Ljubljani, Dunajska cesta.
2745 III b

Razprodaje

nimam

ali prodajam narejene obleke za go-
spode in dame zaradi prošle sezije za

polovično ceno.

Angleško skladišče oblek
O. BERNATOVIC

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

2428 14-1

Destilacija žganja

v zvezi z izdelovanjem brezalkoholičnih pijač se
more takoj pričeti z najboljšim uspehom; za oblast-
veno dovoljenje v svrhu izdelave in prodaje se
jamči ter brezplačno na licu mesta temeljito uredi
manipulacija po izurjenem strokovnjaku. Obširne
informacije v svrhu dobre trgovine na razpolago.
Brezkonkurenčne vrste in reklame brezplačno.
Resni ponudniki naj naslove svoje ponudbe pod
„Goldgrube“ 2500 na Ann. Exp. Eduard
Braun, Dunaj, I., Rotenturmstrasse 9. 2782 2

Stanovanje

s 3 sobami in pritliklinami se oddá takoj
ali za februarjski termin v Komenskega
ulicah št. 26.

2682 3-6

Učenca

ki je dovršil vsaj dva gim-
nazijska razreda sprejme

tvrdka Rooss

Kranj

2806 3-1

špecerija in deželni pridelki.

Martin Lampert

gostilna „Port Artur“ v Ljubljani,
Kolodvorske ulice št. 31

prodaja najboljši

trboveljski premog.

Obenem se priporoča slavnemu
občinstvu za razne

vožnje in selitve
po nizkih cenah.

2553 7-5

„Ljubljanska kreditna banka“

Podružnica v SPLJETU.

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 2

Podružnica v CELOVCU.

Delniška glavica K 2.000.000 —.

Rezervni sklad K 200.000 —.

sprejema od 1. novembra tekočega leta vloge na
vložne knjižice in 4 1/2 % ter jih obrestuje od dne vloge do
na tekoči račun po 4 1/2 % dne vzdiga;

obenem izvršuje obrestno mere starih vlog na knjižice od sedanjih 4 1/2 % na
zračni s 1. novembrom t. l. 4 1/2 %

Rentni davek plača banka sama.

2291 200

Izredno znižane cene

pri

Veliki tovarni

v Ljubljani,

Resljeva cesta 8 — Sv. Petra cesta 37.

Priporoča svojo veliko in svežo zalogo **konfekcije za dame in dečke.**

Velikanska izbira konfekcije za dame in deklice.

Velika zaloga **kožuhovine za gospode.**

2621 20-13

A. LUKIČ, poslovođkinja.

Najkoristnejša

božična darila

dobite v trgovinah s tem kazalom.

2803 2

Singer Co. akc. dr. za šival. stroje
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

Za gospodinji

želiva vstopiti v župnišča na Štajerskem, Koroškem ali Hrvaškem. — Izučeni v kuh. — Prva stara 27, druga 39 let.

Naslov: **Katarina in Lucija Gerbajs**, Ljubljana, Krakovski nasip 16.

2812 1-1

Primerna darila za Božič
in Novo leto!

Trgovina in zaloga umetnin

Josip Kaplan

Duga ulica 12 - Zagreb - Telefon 245

je poznana kot najsolidnejši in najcenejši vir za nabavo **slik** v najmodernejšem slogu v okusnih okvirih kakor tudi največja in najcenejša zaloga okvirov.

Ilustrovani ceniki zastonj in franko. 2795 10-2

Kranjska tovarna lanenega olja
ZABRET & HUTER v Kranju

priporoča

lanene tropine (preše)

najboljše kakovosti v vrečah po 50 kilogramov in

=sladko laneno olje.=

Opomniti je, da je laneno olje mrzlo stiskano, nima v sebi nikakega albumina in je ravno raditega najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobe s to sestavino lanene tropine. Analiza lanenih tropin znaša: 40-41% surovega proteina (beljakovin) z 9-10% olja, po analizi št. 1901 c. kr. poljedelsko-kemičnega preizkuševališča na Dunaju.

294 13-10

Galose

najbolje za gospode, gospe
in otroke priporoča trgovina

lv. Podlesnik ml.

2767

Ljubljana, Stari trg št. 10.

Razpošiljanje blaga
na vse kraje sveta!

Najočnejša, največja
ekspozitna trdka!

1932 18-15

H. SUTTNER urar, Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža

prej v Kranju

priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

švicarskih ur,

brilantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbiri

po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki, novi cenik, ki se pošlje zastonj in poštne prosto.

Prva kranjska mizarska zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

nasproti železniške postaje Vižmarje v lastni hiši

naznanja slavnemu občinstvu, da si je **preuredila**

mizarsko delavnico s stroj. obratom na parno silo

Velika zaloga spalnih, jedilnih in salonskih oprav, vseh vrst in slogov od preprostih do najfinejših, po najnižjih cenah, brez konkurence.

Izdeluje vsa pohištvena in stavbna dela, oprave za hotele, sanatorije in druge javne zgradbe.

2881 3-7

Zaloga v Št. Vidu nad Ljubljano, prodajalna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18, — v hiši Kmetijske posojilnice.

O p o m b a : Gosp. Dragotin Puc ni več zastopnik mizarske zadruge.

Ceniki na razgolago.

Proračuni in načrti brezplačno.

Anton Šarc,
Ljubljana,

Sv. Petra cesta št. 8.

2735 9-6

Za Božič izredno znižane cene!
Perilo za moške! Perilo za ženske!

platno, prt, prtči, brialke, nogavice, vezenje, velika izbira ž-pnih robev.

šifon, garniture za kavo,

šifon, garniture za kavo,

Anton Šarc,
Ljubljana.

Tovarniška zaloga beleža blaža, vezenja
Sv. Petra cesta št. 8.

Izdelovanje perila z elektriškim obratom
Sv. Petra nasip št. 7.

Likalnica za perilo
Kolodvorske ulice št. 8.